

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 30. maj 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 30. maja 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ČETRDESET OSMOM ZAHTJEVU OPTUŽENOG U VEZI S
KRŠENJEM OBA VEZE OBJELODANJIVANJA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Četrdeset osmom zahtjevu da se donese zaključak o kršenju obaveze objelodanjivanja i odrede pravna sredstva (april 2011.), kojeg je optuženi podnio 2. maja 2011. godine na javnoj osnovi s povjerljivim dodacima (dalje u tekstu: Četrdeset osmi zahtjev), i ovim donosi odluku po tom zahtjevu.

I. Argumentacija

1. Optuženi u Četrdeset osmom zahtjevu tvrdi da je tužilaštvo prekršilo pravila 66(A)(ii) i 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) kada mu je u aprilu 2011. godine objelodanilo četiri dokumenta.¹ Tri dokumenta su izvještaji o razgovorima s tri svjedoka tužilaštva (dalje u tekstu: Izvještaji o razgovorima), a četvrti je dopis UN-a od 20. oktobra 1994. godine (dalje u tekstu: Dopis UN-a) (dalje u tekstu, zajedno: Dokumenti).² Optuženi tvrdi da tužilaštvo te Dokumente posjeduje godinama, a da su njemu objelodanjeni tek u aprilu 2011. godine.³

2. Optuženi tvrdi da je zakašnjelim objelodanjivanjem Izvještaja o razgovorima prekršen "ne samo prvobitni rok za objelodanjivanje od 7. maja 2009. godine, već i rok za objelodanjivanje svih preostalih materijala na osnovu pravila 66(A)(ii) od 1. oktobra 2010. godine".⁴ On traži da Vijeće donese jasan zaključak da je tužilaštvo svojim zakašnjelim objelodanjivanjem Izvještaja o razgovorima prekršilo pravilo 66(A)(ii) i da se svjedočenja dotičnih svjedoka izuzmu kao pravna mjera zbog ponavljanog kršenja obaveze objelodanjivanja od strane tužilaštva.⁵ U prilog ovom argumentu optuženi napominje da je pravilo 66(A)(ii) prekršeno ne samo prilikom objelodanjivanja Izvještaja o razgovorima, nego i prilikom objelodanjivanja 399 izjava svjedoka, kao i da je dvadeset

¹ Četrdeset osmi zahtjev, par. 1.

² Četrdeset osmi zahtjev, par. 1.

³ Četrdeset osmi zahtjev, par. 2.

⁴ Četrdeset osmi zahtjev, par. 3.

⁵ Četrdeset osmi zahtjev, par. 4.

izjava svjedoka objelodanjeno nakon 1. oktobra 2010. godine, čime je prekršen i konačni rok objelodanjivanja koji je odredilo Vijeće.⁶

3. Optuženi dalje tvrdi da je Dopis UN-a oslobađajućeg karaktera jer pokazuje da je UN sporazum o demilitarizaciji provodio selektivno u korist bosanskih Muslimana, što, pak, potvrđuje njegovu tezu da su "pripadnici UN-a postali borci, ili da se moglo razumno smatrati da su postali borci, u trenutku njihovog zarobljavanja nakon vazdušnih napada NATO-a".⁷ Optuženi traži da Vijeće donese jasan zaključak da je tužilaštvo svojim propustom da Dopis UN-a objelodani što je prije moguće prekršilo pravilo 68 Pravilnika.⁸ On dalje napominje da je ovim kasnim objelodanjivanjem prekršen i nalog Vijeća da sva objelodanjivanja na osnovu pravila 68 budu završena do 31. marta 2011. godine.⁹ Mada priznaje da je Dopis UN-a izgleda "pribavljen na osnovu pravila 70 i da iziskuje da davalac informacije pristane na objelodanjivanje, takav pristanak trebao je i mogao da bude pribavljen znatno prije roka od 31. marta".¹⁰ Optuženi navodi da bi, s obzirom na zakašnjelo objelodanjivanje Dopisa UN-a, Vijeće trebalo da izvede zaključak suprotan tvrdnji tužilaštva da je on imao potrebnu *mens rea* za tačku 11 Treće izmijenjene optužnice.¹¹ Pored toga, optuženi navodi da kumulativni efekat kršenja obaveze objelodanjivanja u ovom postupku pokazuje da tužilaštvo "nije u stanju da koordiniše predmet ovog obima i da je primjereno pravno sredstvo da se obim predmeta smanji".¹²

4. Dana 16. maja 2011. godine, tužilaštvo je dostavilo "Odgovor tužilaštva na Karadžićev Četrdeset osmi zahtjev se donese zaključak o kršenju obaveze objelodanjivanja i odrede pravna sredstva" (dalje u tekstu: Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev). Tužilaštvo priznaje da su Izvještaji o razgovorima trebali biti ranije identifikovani i objelodanjeni, ali tvrdi da je prilikom svojih prijašnjih pretraživanja materijala previdjelo materijale na osnovu pravila 66(A)(ii), koji su pohranjeni na

⁶ Četrdeset osmi zahtjev, par. 3.

⁷ Četrdeset osmi zahtjev, par. 6.

⁸ Četrdeset osmi zahtjev, par. 5, 9.

⁹ Četrdeset osmi zahtjev, par. 10.

¹⁰ Četrdeset osmi zahtjev, par. 10.

¹¹ Četrdeset osmi zahtjev, par. 11.

¹² Četrdeset osmi zahtjev, par. 12.

"zaštićenim" diskovima interne kompjuterske mreže tužilaštva, i da su, čim su pretraživanja tih "zaštićenih" diskova završena, Izvještaji o razgovorima identifikovani i "bez odlaganja" objelodanjeni.¹³ Tužilaštvo tvrdi da zakašnjelim objelodanjivanjem Izvještaja o razgovorima optuženom nije nanijeta nikakva šteta.¹⁴ U prilog ovoj tvrdnji, tužilaštvo ističe sljedeće: (i) informacije sadržane u Izvještajima o razgovorima mogle su se pronaći u prijašnjim izjavama ili dokumentima koje je optuženi već posjedovao, (ii) novih informacija je vrlo malo i od "ograničenog su, ili gotovo nikakvog, značaja za tezu tužilaštva protiv optuženog", i (iii) svjedočenje dvoje relevantnih svjedoka zakazano je znatno nakon ljetne pauze u radu suda.¹⁵

5. U vezi s Dopisom UN-a, tužilaštvo napominje da je on identifikovan prije 31. marta 2011. godine, prilikom "traženja oslobađajućeg i relevantnog materijala vezanog za svjedoke", ali da je do daljnjeg kašnjenja u objelodanjivanju došlo zbog potrebe da se pribavi pristanak od davaoca informacija na osnovu pravila 70.¹⁶ Tužilaštvo dalje tvrdi da optuženi nije iznio *prima facie* dokaze o mogućem oslobađajućem ili ublažavajućem karakteru Dopisa UN-a, te navodi da taj dokument ne potvrđuje tezu optuženog da su "pripadnici UN-a zatočeni nakon vazdušnih napada NATO-a bili borci ili da su se smatrali borcima".¹⁷ Tužilaštvo iznosi jasne argumente o tome zašto Dopis UN-a nije potencijalno oslobađajućeg karaktera i zatim zaključuje da, čak i kad bi se smatrala potencijalno oslobađajućim, on "ne pruža optuženom nikakve informacije koje on već ne posjeduje", pa mu, prema tome, zakašnjelim objelodanjivanjem nije nanijeta nikakva šteta.¹⁸ U prilog ovoj tvrdnji, tužilaštvo se poziva na više dokaznih premeta koji su već uvršteni u sudski spis i koji sadrže informacije o propustu bosanske Vlade da postupi u skladu sa sporazumom iz avgusta 1993. godine o povlačenju vojske iz demilitarizovane zone i na unakrsno ispitivanje generala Michaela Rosea o tom materijalu od strane optuženog.¹⁹ Tužilaštvo takođe tvrdi da optuženi nije unakrsno ispitivao generala Ruperta

¹³ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 1.

¹⁴ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 4-8.

¹⁵ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 4-8, povjerljivi dodatak A.

¹⁶ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 9.

¹⁷ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 10.

¹⁸ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 15.

¹⁹ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 16-17.

Smitha o tom pitanju, što podriva njegovu tvrdnju da mu je nanijeta šteta time što tokom tog unakrsnog ispitivanja nije mogao da koristi Dopis UN-a.²⁰

6. Tužilaštvo ističe da se, budući da nije pokazano da je optuženom nanijeta šteta, pravna sredstva koja optuženi traži ne mogu odobriti.²¹ U prilog ovoj tvrdnji, tužilaštvo ponavlja odluke Vijeća u kojima je zauzet stav da nema opravdanja za izuzimanje relevantnih dokaza ako nije pokazano da je optuženom nanijeta šteta i da je izuzimanje relevantnog dokaza "ekstremna" mjera.²² Ono tvrdi da su drugi zahtjevi optuženog, konkretno, zahtjev da Vijeće zaključi da optuženi nije imao potrebnu *mens rea* za tačku 11 i da Vijeće izda nalog da se smanji obim teze tužilaštva, još ekstremnije mjere koje su takođe neopravdane.²³

II. Mjerodavno pravo

7. Pravilo 66(A)(ii) Pravilnika zahtijeva da tužilaštvo (u roku koji odredi pretresno vijeće ili pretpretresni sudija) odbrani stavi na raspolaganje "kopije izjava svih svjedoka koje tužilac namjerava da pozove da svjedoče na sudenju i kopije svih transkripata i pismenih izjava uzetih u skladu s pravilom 92*bis*, 92*ter* i 92*quater*". Važeći rok u ovom predmetu bio je 7. maj 2009. godine.²⁴

8. Pravilo 68 Pravilnika nameće tužilaštvu trajnu obavezu da "odbrani objelodani sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe".²⁵ Kako bi dokazao da je tužilaštvo prekršilo ovu obavezu, optuženi mora "iznijeti *prima facie* dokaze o mogućem ekskulpatornom ili ublažujućem karakteru traženog materijala".²⁶

²⁰ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 17.

²¹ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 18-21.

²² Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 19.

²³ Odgovor na Četrdeset osmi zahtjev, par. 20-21.

²⁴ Nalog poslije statusne konferencije sa priloženim planom rada, 6. april 2009. godine, par. 7.

²⁵ Odluka po Zahtjevu optuženog da se odrede rokovi za objelodanjivanje, 1. oktobar 2009. godine, par. 19, gdje se upućuje na *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 267.

²⁶ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

9. Vijeće ponavlja da bez obzira na internu praksu tužilaštva, postoji jasna obaveza tužilaštva da "što je prije moguće" objelodani potencijalno oslobađajuće materijale, i da se "trajnost obaveze odnosi samo na činjenicu da nakon dostave novog materijala tužilaštvu, ono mora ocijeniti da li je materijal potencijalno oslobađajući i shodno tome ga objelodaniti".²⁷

10. Pravilo 68*bis* predviđa da Pretresno vijeće može, *proprio motu* ili na zahtjev jedne od strana, odlučiti koje će se sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja po Pravilniku. Prilikom razmatranja (eventualnog) primjerenog pravnog sredstva, Vijeće mora ispitati da li je odbrani dotičnim kršenjem obaveze nanesena šteta.²⁸

III. Diskusija

11. Budući da su Izvještaji o razgovorima sačinjeni 1995., 1997. i 2004. godine, trebali su biti objelodanjeni do 7. maja 2009. godine, što je bio rok koji je odredio pretpretresni sudija. Vijeće, stoga, nalazi da je tužilaštvo svojim kasnim objelodanjivanjem tri Izvještaja o razgovorima na koje se odnosi Četrdeset osmi zahtjev prekršilo pravilo 66(A)(ii). Mada je možda neizbježno da tužilaštvo napravi određene greške nastojeći da u potpunosti ispunji obaveze objelodanjivanja, naročito u predmetu ovog obima, Vijeće se nije uvjerilo da razlozi koje je tužilaštvo navelo opravdavaju njegov propust da te izjave ranije objelodani i ističe da se, uz izuzetak novog materijala ili materijala koji je tužilaštvo nedavno pribavilo, ne bi trebalo biti daljnjeg objelodanjivanja materijala na osnovu pravila 66(A)(ii). Ovaj posljednji primjer još jednom pokazuje da sistem objelodanjivanja dokumenata kojim se tužilaštvo služi u ovom predmetu nije efikasan.

²⁷ Odluka po zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje odluke Pretresnog vijeća od 11. novembra 2010., 10. decembar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka o ponovnom razmatranju Odluke), par. 11.

²⁸ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. godine, par. 179; *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. godine, par. 268.

12. Mada je zakašnjelim objelodanjivanjem Izvještaja o razgovoru tužilaštvo prekršilo pravilo 66(A)(ii) Pravilnika, Vijeće zaključuje da optuženom tim kršenjem nije nanijeta nikakva šteta. Prilikom donošenja ovog zaključka, Vijeće je pregledalo Izvještaje o razgovoru i nije se uvjerilo da su informacije sadržane u njima od takvog značaja da je njihovo zakašnjelo objelodanjivanje štetno uticalo na pripremu optuženog za suđenje. Pored toga, Vijeće je uzelo u obzir činjenice da su izjave kratke i da dvoje relevantnih svjedoka neće biti pozvani da svjedoče prije ljetne pauze u radu suda, tako da optuženi i njegov tim imaju dovoljno vremena da pregledaju objelodanjeni materijal i da ga, ako je potrebno, uklape u svoje tekuće pripreme. Isto tako, optuženi nije iznio nikakve uvjerljive argumente o tome kako mu je kasnim objelodanjivanjem Izvještaja o razgovorima nanijeta šteta. Budući da optuženom nije nanijeta šteta, nema osnova za izdavanje naloga za izuzimanje svjedočenja tih svjedoka ni za izdavanje naloga da tužilaštvo smanji obim svoje teze.

13. Pošto je pregledalo Dopis UN-a, Vijeće ne prihvata tvrdnju optuženog da taj dokument pokazuje da je UN sporazume provodio selektivno protiv bosanskih Srba, niti da dokument podržava tezu optuženog da su pripadnici UN-a postali borci ili da se moglo razumno smatrati da su postali borci. Posrijedi je jednostavno izvještaj u kom se navodi da je u oktobru 1994. godine UNPROFOR bio zabrinut zbog toga što bosanska Vlada krši sporazum o demilitarizovanoj zoni oko Sarajeva iz avgusta 1993. godine i nije mu svrha da detaljno opiše korake koji su preduzeti da bi bosanska Vlada provela sporazum. Vijeće se nije uvjerilo da je optuženi iznio "*prima facie* dokaze o mogućem ekshulpatornom ili ublažujućem karakteru" Dopisa UN-a i stoga zaključuje da tužilaštvo svojim objelodanjivanjem u aprilu 2011. godine nije prekršilo pravilo 68 Pravilnika.

IV. Dispozitiv

14. Iz gorenavedenih razloga, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54, 66(A)(ii), 68 i 68*bis* Pravilnika, ovim:

- a) **ODOBRAVA**, većinom članova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,²⁹ djelimično Četrdeset osmi zahtjev i nalazi da je tužilaštvo prekršilo pravilo 66(A)(ii) Pravidnika u vezi s kasnim objelodanjivanjem Izvještaja o razgovorima; i
- b) **ODBIJA** Četrdeset osmi zahtjev u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je mjerodavna verzija na engleskom jeziku.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 30. maja 2011. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

²⁹ Sudija Kwon se poziva na svoje Djelimično suprotno mišljenje u Odluci po zahtjevima optuženog broj 37-42 u vezi s kršenjem odredbi pravila o objelodanjivanju i djelimično suprotnom mišljenju sudije Kwona, 29. mart 2011. godine. Sudija Kwon se slaže s većinom da je pravilo 66(A)(ii) Pravidnika prekršeno, ali s obzirom na to da optuženom nije nanijeta šteta, on smatra da zahtjev treba u cijelosti odbiti.